

N:o 56.

Ank. till Riksd. Kansli den 9 Maj 1878, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga framställning angående förbättrad pensionering för landtmäteristaten.

Uti den nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t under 9:de hufvudtiteln föreslagit,

att Riksdagen måtte medgifva, ej mindre att *kommissionslandtmätare* eller *andre landtmätare* som vid afskedstagandet tjenat i minst 30 år och under sammanräknade minst 25 år varit tjensteman vid Generallandtmäterikontoret eller storskiftes- eller afvittringslandtmätare, vice kommissionslandtmätare, kommissionslandtmätare eller andre landtmätare, måtte, om han tillika vid afskedstagandet uppnått minst 60 lefnadsår, på allmänna indragningsstaten undfå pension till årligt belopp af 1,600 kronor, dock att sådan pension icke finge tillgodokomma kommissionslandtmätare, som fortföre att tienstgöra såsom storskiftes- eller afvittringslandtmätare, eller i sådan egenskap redan uppbure pension å allmänna indragningsstaten, än äfven att *förste landtmätare*, som vid afskedstagandet tjenat i minst 30 år och under sammanlagdt minst 25 år varit tjensteman vid Generallandtmäterikontoret, eller storskiftes- eller afvittringslandtmätare, eller vice kommissionslandtmätare, kommissionslandtmätare, andre eller förste landtmätare måtte vid uppnådda 60 lefnadsår berättigas att på allmänna indragningsstaten undfå pension till årligt belopp af 2,500 kronor.

Jemlikt 1856—1858 års Riksdags beslut och Kongl. brefvet den 16 Mars sistnämnda år bestämdes pensionerna för förste och andre landtmätarne till enahanda belopp, som de vid omförmälda riksdag för dem uppförda löner utgjorde, eller 1,800 kronor för förste och 900 kronor för

andre landtmätare. Äfven för kommissionslandtmätarne, hvilka ej af statsmedel åtnjuta någon aflöning, fastställdes pensionerna då till 900 kronor.

Hvad nu först angår Kongl. Maj:ts förslag om höjande af förste landtmätarnes pensioner till 2,500 kronor, har den i statsrådsprotokollet (Bil. N:o 5 b pag. 4—9) lemnade utredning synts Utskottet ådagalägga, att denna förhöjning är af billighet påkallad och under för handen varande förhållanden väl behöflig; och Utskottet får derföre — med erinran, att, enligt Riksdagens vid behandling af sjetten hufvudtiteln fattade beslut, förste landtmätarnes aflöning från nästa års början kommer att, ålderstillägg inberäknadt, uppgå till 2,600 kronor — berörda nådiga förslag till bifall förorda; hemställande alltså Utskottet,

- a) att Riksdagen må medgifva, att förste landtmätare, som vid afskedstagandet tjenat i minst 30 år och under sammanlagdt minst 25 år varit tjänsteman vid Generallandtmäterikontoret eller storskiftes- eller afvittringslandtmätare, eller vice kommissionslandtmätare, kommissionslandtmätare, andre eller förste landtmätare, må vid uppnådda 60 lefnadsår berättigas att på allmänna indragningsstaten undfå pension till årligt belopp af 2,500 kronor.

Deremot har Utskottet funnit ett annat förhållande ega rum i afseende å förslaget om förhöjning af kommissionslandtmätarnes pensioner. Å ena sidan synas nemligen kommissionslandtmätarne knappast kunna anses i egentlig mening vara i statens tjänst, då de hvarken af staten åtnjuta någon aflöning eller, när de ej efter enskildt aftal med jordegare åtaga sig förrättningar, hafva i och för sin befattning några särskilda åligganden. Å andra sidan är bestämmandet af kommissionslandtmätarnes antal öfverlemnadt åt länsstyrelsernas pröfning, enär, enligt gällande landtmäteriinstruktion, kommissionslandtmätare, hvilka, efter anmälan af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, utaf landtmäteristyrelsen hos Kongl. Maj:t till sina befattningar föreslås, skola anställas i länen till så stort antal, som behovet fordrar. Då inom flere provinser arbetena med laga skiften torde vara i det närmaste afslutade, har det förefallit anmärkningsvärdt, att kommissionslandtmätarnes antal det oaktadt under de sista 25 åren ökats. Enligt erhållen upplysning utgjorde nemligen år 1853 deras antal 190 men uppgår nu till 262. Vid sådant förhållande, och då det synts Utskottet mindre lämpligt att höja pensionerna för tjänstemän, hvilkas antal

ej är begränsadt, så att all ledning saknas för bedömande af de kostnader, som af förhöjningen skulle föranledas, har Utskottet ansett sig icke kunna å Kongl. Maj:ts nådiga förslag om höjande af kommissionslandtmätarnes pensioner tillstyrka Riksdagens bifall.

Vidkommande åter andre landtmätarne, hvilka nästan endast derutinnan skilja sig från kommissionslandtmätarne, att de uppbära aflöning af statsmedel, torde det så mycket mindre böra ifrågakomma att i afseende å pension försätta dem i bättre ställning än kommissionslandtmätarne, som Kongl. Maj:t redan, jemlikt nådigt bref den 3 Juni 1870, i anledning af derom utaf Riksdagen gjord framställning, förordnat, att andre landtmätaretjensterna skulle i mån af innehafvarens afgang indragas, i följd af hvilket stadgande redan 18 dylika tjänster indragits, så att endast 6 sådana ännu äro med innehafvare försedda.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer Utskottet:

- b) att Kongl. Maj:ts nådiga framställning om förbättrad pensionering för kommissionslandtmätarne icke må vinna Riksdagens bifall; och
- c) att ej heller den för andre landtmätarne äskade pensionsförhöjning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 9 Maj 1878.

På Stats-Utskottets vägnar.

C A R L E K M A N.

Reservationer:

af Herr *L. Nordenfelt*, hvilken *dels*, i afseende å motiveringen, såsom sin mening åberopade ett förslag till yttrande, så lydande:

»Med hänseende till den i statsrådsprotokollet (Bil. n:o 5 b pag. 4 —9) meddelade utredning af förevarande fråga, och då de föreslagna pensionsbeloppen synts Utskottet, vid jemförelse med de på senare tiden fastställda löne- och pensionsregleringar, icke vara högre än som af billighet samt befattningarnes vigt och beskaffenhet betingas, har Utskottet icke tvekat att Kongl. Maj:ts förevarande framställning understödja; men i afseende å villkoren har Utskottet dock ansett ett tillägg erforderligt. Den särskilda beskaffenheten af landtmäteristatens tjänstgöring i orterna gör det nemligen möjligt, att en landtmäteritjensteman kan, oaktadt han vid landtmäteristaten qvarstår, helt och hållet undandraga sig landtmäterigöromål och egna sin tid åt annan sysselsättning. Det är derföre, enligt Utskottets åsigt, af nöden, att pensionsvilkoren så bestämmas, att endast verklig tjänstgöring under den angifna tiden berättigar till pension. Då emellertid en vice kommissionslandtmätare, storskiftes- eller afvittringslandtmätare, hvilken icke såsom sådan ådagalägger nit och skicklighet, icke blifver utnämnd till kommissionslandtmätare och ej heller utan fortfarande visad flit och duglighet derifrån befordrad till förste landtmätare, är det således blott för kommissionslandtmätare och först för tiden efter utnämningen till denna befattning som särskildt vitsord om verksamhet inom landtmäteriet kan vara behöfligt. Enligt 5 § i landtmäteriinstruktionen den 6 Augusti 1864 åligger det landtmäterifiskalen att öfver alla landtmätare upprätta tjenstebok, utvisande hvad arbete hvarje landtmätare under sin tjenstetid årligen förrättat. Det kan således för landtmäteristyrelsen icke möta någon svårighet att i fråga om kommissionslandtmätare meddela sådan upplysning, som uti förevarande hänseende må finnas vara af nöden. Härvid synes dock böra beaktas, att, om det än må vara både rättvist och lämpligt att en kommissionslandtmätare, som sjelfvilligt öfvergifver sysselsättningen med landtmäteriförrättningar och förskaffar sig annan enskild anställning, som helt och hållet upptager hans tid, icke bör vid uppnådd pensionsålder komma i åtnjutande af pension, det deremot icke torde kunna anses med billighet öfverensstämmande, att han skulle gå miste om pensionen derföre att han till följd af sjuklighet eller brist på landtmäteriförrättningar inom hans tjänstgöringsområde icke städe varit med sådana förrättningar sysselsatt. Dessutom torde den verksam-

het, landtmäteritjensteman kan hafva utöfvat på grund af något särskildt uppdrag eller under tjenstgöring i annan statens befattning, t. ex. såsom justerare eller såsom kortograf vid ekonomiska karteverket, skäligen böra uti i fråga varande hänseende eljest pensionsberättigad landtmäteritjensteman tillgodoräknas. Ett stadgande i motsatt syfte skulle nemligen för staten göra det ganska svårt att till dylika befattningar erhålla fullt lämpliga personer, under det å andra sidan landtmäteritjenstemännen derigenom skulle försättas i sämre ställning än andra tjenstemän, i afseende å hvilka jemväl tjenstgöring i annan statens tjänst än den, hvarå de innehaft fullmakt, får vid tjensteårs beräkning dem till godo föras.»

dels ock, med instämmande i Utskottet under *mom. a* gjorda hemställan, yrkade, att *mom. b och c* måtte utbytas mot ett tillstyrkande af följande lydelse:

att kommissionslandtmätare eller andre landtmätare, som vid afskedstagandet tjenat i minst 30 år och under sammanräknade minst 25 år varit tjensteman vid Generallandtmäterikontoret, eller storskiftes- eller afvittringslandtmätare, vice kommissionslandtmätare, kommissionslandtmätare eller andre landtmätare, må, om han tillika vid afskedstagandet uppnått minst 60 lefnadsår, på allmänna indragningsstaten undfå pension till årligt belopp af 1,600 kronor, dock att sådan pension icke må tillgodokomma kommissionslandtmätare, hvilken icke pröfvas hafva, så vidt på honom berott, under nämnda 25 år varit verksam såsom landtmäteritjensteman eller i annan statens tjänst, eller som fortfar att tjenstgöra såsom storskiftes- eller afvittringslandtmätare eller i sådan egenskap redan uppbar pension å allmänna indragningsstaten.

---

af Herrar Grefve *S. Lagerberg* och Grefve *L. af Ugglas*, hvilka, med instämmande i hvad Utskottet under *mom. a och b* hemställt, ville vid *mom. c* tillstyrka bifall å Kongl. Maj:ts proposition i afseende å andre landtmätarnes pensionering.
